

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer
in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljalne naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Mesečna priloga
„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inzerati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se hlagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ■ ■ ■

□□□□

Trud zaman!

Mogočni vojskovodje klerikalcev na Kranjskem so si stavili za svojo življenjsko nalogo, da s korenino izrujejo vse, kar misli na Kranjskem liberalno. V ta namen jim je dobro vsako sredstvo, naj bo še tako umazano. Nič jim ni mar, če uničijo sto in sto bitij, če vnete razpor v rodbinah, v uradih, v solah, samo da dosežejo svoj končni cilj. Vsak, kdor ne trobi v klerikalni rog, in najsi bo še tako miren in vesten pri svojem poklicu, on mora na sramotilni oder, ki so ga postavili ti vojskovodje v umazanih klerikalnih časopisih.

Narodnost jim je deveta briga, samo da morejo škodovati nasprotnikom. Najdelavnejšega slovenskega poslanca blatijo po svojih listih in na svojih shodih, da človeka obide gnus, če čita ali posluša te osekurne napade. Učiteljstvo, ki se trudi povzdigniti izobrazbo v narodu, hočejo uničiti duševno in telesno. Nevedno kmečko ljudstvo ščrtejo nanj, nezavedne ljudi silijo naravnost k pobojem, samo da bi preplašili svoje nasprotnike. Uradnike denuncirajo, samo če mislijo količkaj samostojno, in niso samo brezspolna bitja, katera vlada lahko potiska semintja, ne da bi dala glasu od sebe.

In ti obrekovalci in ščovalci so po večini duhovniki, ki vsak dan zavživajo Boga in bi morali po naukih katoliške vere čisti sprejemati telo Gospodovo. Zvečer kličejo na shodih smrt liberalcem, zjutraj se pa pri maši trkajo: Mir z vami!

Ali mislijo ti ljudje, da ljudstvo ni začelo uvidevati tega, da je tem vojskovodjam le za oblast, za denar, da jim je pa vera le sredstvo, da si utrjujejo svojo oblast in polnijo svojo malho? Če mislijo klerikalno prepričanje vtepti komu s silo, z žilovko, kakor so oznanjevali na shodu v Radovljici, se prokletu motijo. Vsak odpor rodi protiodpor, in čim huje boste napejali strune, tem hujsi bo pok! Udarci bodo butali nazaj in zadevali tudi tiste zegnane kosti, ki so pa svoj »zegen« radi zlorabe duhovske oblasti že davno napravile.

Na Kranjskem so ti klerikalni mogočnejši ustanovili strahovlado, kakršne ni najti nikjer drugod. Ali so pa videti uspehi v verskem oziru? O ne, ravno nasprotno! Smelo rečemo, da se iz nobene osebe ljudje — in še posebno klerikalci — ne nortčujejo tako, kakor iz poglavarja cerkve na Kranjskem, ljubljanskega škofa.

Ja, naš Tone! to pravi pomiluje že vsaka kmetijska žena. Za Misije se je pač drugače govorilo.

In to je dosegel s svojo »svojo« politično gonjo škof sam in njegovi vojskovodje.

In če se kje ponasajo, da se klerikalne vrste množe, le poglejte jih tiste, ki ste jih pridobili. Dober vam je vsak, samo da vpije proti liberalcem, čeprav v srcu preklinja vas in bi vam davno pokazal pete, če bi mu »kšest« ne nesel.

Toda značajnih, samostojno mislečih ljudi ne dobite nikdar! Šustersič in Krek že mislita, da se bliža dan, ko bosta zagrebala zadnjega liberalca!

Povemo vam pa na vsa usta to le: Niti pri prihodnjih deželnozbornskih volitvah ne boste kljub vsej stra-

hovladi dosegli najmanjšega uspeha, čeprav ni pri narodno-napredni stranki tiste delavnosti, kakšne bi si želeli. En mandat morda pojde, drugi se pridobi.

Vsa vaša bahavost, vse vaše grožnje, vsa vladna pomoč ne bo prav nič pomagala! Značaji bodo ostali značaji!

Narodno-napredna stranka pa obstoji iz značajev, ki so si v boju življenja utrdili svoje prepričanje, ne pa iz ljudi, ki za skledo leče prodajo sebe in svoje!

Nekaj o gospodarskih razmerah Št. Vida in njegove okolice.

Govoril nadučitelj Janko Žirovnik na »Kmetijskem sestanku« na Trati »pri Žibertu« dne 22. septembra 1907.

Konec.

Naši mizarji imajo že zdaj precej ugoden položaj. Med njimi je le malo gostačev. Večinoma imajo svoje hiše, nekateri pa še toliko zemljišča zraven, da rede po šest glav goveje živine. Mleko, krompir, fižol, zelje, solato i. t. d. pridelujejo torej doma. Ta ali oni teh pelje pridelkov včasih že tudi kaj v Ljubljano. Pridelali bodo pa še veliko več, ko se bodo poprijeli res umnega kmetijstva. Kolikor več človek zna, toliko lažje si uredi hiševnanje. Zato je pa treba, da porabijo tudi rokodelci vsako priliko, kjer se morejo kaj koristnega naučiti iz kmetijstva. Poleg tega je pa nekoliko poljskega dela za njihovo zdravje neprecenljive vrednosti. Ko pridejo v jeseni ali spomladi iz zaduhle delavnice, iz prahu in žaganja malo na čist zrak in se v njem dobro gibljejo, je to za nje nekako pomlajenje. Izpremema dela in kraja pa tudi

PODLISTEK.

Narodnostni čut.

Ako se začuje ta beseda, polaste se nas zelo različni in nasprotujoči si občutki. Eni menijo, da gre za ono vodeno-patriotično navdušenje, kot: zmagoslavje, streljanje, petje, pitje, razobešanje zastav, govore, prepojenes frazami o slavi domovine. Taki ljudje kažejo ob takih prilikah na bogatstvo teh čustev v naših deželah. Drugi pa povesijo svoje oči in menijo, da krog tega narodnostnega čustvovanja ni vse prav zdravo. Ti vidijo v tem čutu nekaj več, nego le slavohrupno razpoloženje, stoječe večalimanj pod vrhovnim vodstvom važnejših cerkvenih praznikov in uganjajoče svoje glasno delo hinavsko, v nedeljskih suknjah.

Narodnostni čut jim je tihi in globoki čut polnih mož, obstoječ od davnine, katere vsaki dan ima svoj slovenski in slovanski pomen. Njim pomeni ta čut vedno živo in rastočo skupno moč, dviganje posameznika v najizdatnejšem sestoku nebrojnih vrelcev, moč korenin, v vedni in neposredni zvezi s popjem, za katero srka in dela vsaka najtanjša koreninica, — njim je to ljubezen k veliki materi zemlji: slovenski in slovanski kulturi.

Kdor opazuje, kako smo se razvijali, temu ne bode težko najti pomanjkanja tega čuta, a tisti bode tudi vedel, da stoji pred nalogo, pred veliko domovinsko zadačo: vzbujenje, poživljenje narod-

nostnega čula v globokejšem in resnejšem smislu, nego se je kazalo tisto dozdej v naših najboljših prireditvah.

Maksim Gorkij:

Človek.

Iz ruščine prev. Y. Y.

Konec.

II.

Glej, utrujen je, opoteka se in stoka; preplašeno srce išče Vere in na glas prosi Ljubezen njenih nežnih ljubeznivosti.

In tri tice, ki jih je rodila slabost — Potrtost, Obupanost in Žalost — tri črne, grde ptice zlovesče letijo nad njegovo dušo in mu mračno pojó pesem o tem, da je — ničeven hrošč, da je omejeno njegovo spoznanje, da je slabotna njegova Misel, da je smešen njegov ponos in — naj dela, karkoli hoče — da umrje.

Njegovo izmučeno srce drgeta pod to pesmijo, lažljivo in hudobno, igle dvomov zbadajo njegov mozeg, in na očeh mu blišči solza užaljenosti...

In če se ne upre v njem ponos, ga strah pred Smrtjo oblastno žene v temnico Vere, Ljubezen ga z zmagoslavnim nasmehom vleče v svoje objeme in skriva v svojih glasnih obeh sreče žalostno slabost, da ni svobodna, in hrepenenje nagona po samovladi...

V zvezi z Lažjo mu boječa Nada poje o radostih pokoja, poje o tihem sreči sprave in uspava z mehkiimi, lepimi besedami njegovega dremotnega

duha ter ga tira v zatišje sladke Lenobe in v kremplje Dolgočasnosti — njene hčerke.

In s pomočjo blizorokih čustev hitro nasiti mozeg in srce s prijetnim strupom one cinične Laži, ki uči odkrito, da človek nima druge poti nego pot v živinski hlev zadovoljnosti s samim seboj.

A Misel je ponosna, in Človek ji je drag — ona se spušča v ljut boj z Lažjo, in bojno polje je — Človekovo srce.

Kakor sovražnik ga zasleduje neprestano, kakor črv mu neutrudno grize mozeg, kakor suša mu pustoši prsi in neusmiljeno muči Človeka kakor rabelj ter mu stiska srce kot bodreči hlad Žalosti po strogi pravici življenja, katera raste sicer počasi, a jo je vendar jasno videti skozi somrak zmot kot nekako ognjeno cvetko, ki jo je rodila Misel.

A če je Človek neozdravljivo zastrupljen še s strupom Laži in že trdno veruje, da ni na zemlji večje sreče ko poln želodec in polna duša, da ni večje naslade ko sitost, pokoj in male življenske udobnosti, tedaj, v plenu zmagoslavnega čustva, Misel otožno spusti krila in dremlje ter pusti Človeka v oblasti njegovega srca.

In nenadno kakor oblak — jame lezti od vseh strani na Človeka gnila Neslanost, hči podle Dolgočasnosti, in mu ovije v jedek, siv prah mozeg in srce in oči!

In Človek muči sam sebe, preroben po lastni slabosti v Žival brez ponosa in Misli...

dušo razvedri, kar je gotovo vsakemu človeku potreba.

Poleg te ugodnosti imajo pa naši mizarji-posesniki še to, da z nekako brezskrbnostjo gledajo v bodočnost. Če so mizarška naročila včasih bolj redka in torej malo zaslužijo, pa malo potrpe; saj so si živež doma pridelali. Ko se pa pri mizarstvu delo zopet odpre, jih pa kaka vremenska nezgoda n. pr. toča, suša i. t. d. prav malo spravi v zadrego. — Še bolj zadovoljni bodo pa s svojim položajem, ako ga bodo res prav umeli. Človek je že tak, da skoraj nikdar ni zadovoljen. To je dokaz, da premalo misli in premalo upošteva razmere, v katerih živi. Dandanes se dobi veliko ljudi, ki bi radi udobno živeli brez posebnega truda. Tudi ti premalo mislijo. Človek, ki se je količkaj ozri okoli sebe in resno preudaril vse naše življenje, mora videti, da ves blagor na svetu temelji na — delu, duševnem in telesnem. Brez dela je vse nič. «Dejanje, ti, ljubi, a boj se pokoja!» pravi naš slavni pesnik Simon Gregorčič.

Vsakemu resnemu človeku mora torej biti delo — potreba in ne le potreba nego tudi — zabava. Zato si bodo pa morali naši mizarji zagotoviti resno in trajno delo in to le v zadrugi. Združeni v zadrugi bodo imeli dokaj trdno podlago in zavest precejšnje samostojnosti, ker bo vsakega beseda veljala toliko več, kolikor bolj premišljena in z že izvršenimi deli bo podprta. Tudi ne bodo tako trdo navezani na delavni čas, kakor tisti, ki bodo hodili v delavnice v Ljubljano. Če bo ta ali oni kaj bolehen ali na kak drug način zadržan, bo malo odložil delo. Ko pa preneha ovira, bo pa zopet malo bolj pritisnil ter zamujeno nadomestil. Ravnotako bo z delom na njivi, travniku ali v gozdu. Kadar bo treba tu kaj dovršiti, bo lahko priskočil, ker delo v delavnici navadno kolikor odloži toliko lažje, kakor pa delo na njivi ali travniku. Mali mizar-posesnik bo še celo svojemu sosedu v potrebi prihitel na pomoč. Saj bodo pri dobro izrejenih ljudeh tisti časi minili, ko sta se soseda gledala, kakor pes in mačka! Poleg tega bo pa mali mizar-posesnik svojo ped zemlje gotovo prav skrbno obdelal, da mu bo čim več dajala. Skrbel bo za vsako smet in vsako kapljo gnojnice bo vjel ter porabil o pravem času in na pravem kraju. Veliko bolj bo torej imel obdelano in zgojeno svojo njivico, kakor pa jo sploh more kmet imeti. S tem bo še posestnika-kmeta izpodbujal, da bo vedel prav ceniti umno kmetovanje, brez katerega itak ne bo mogoče več izhajati. — Obema se bo torej godilo razmeroma bolje, nego se jima godi dandanes in zadovoljna bosta živela drug poleg drugega.

To je in bo torej tudi v prihodnosti veliko bolj ugoden položaj našega mizarja-posesnika, nego pa kmeta ali mizarja, ki nima nič posestva. Odtod prihaja, da že zdaj med temi mizarji ni čuti posebnih tožba. A dobra urejena in strokovna izobrazba

bo še bolj pripomogla, da bodo tožbe o «slabih casih» skoraj potihnille.

Med takimi zadovoljnimi ljudmi so pa že zdaj vajenci precej dobro preskrbljeni in bodo v bodočnosti še boljše. Če je dosedaj kak mojster izrabljaj kacega vajenca preveč v svojo korist in ni dosti skrbel za njegov strokovni napredek, tedaj je to storil, ker je premalo mislil na pravilo: «Kar ne maraš, da bi se zgodilo tebi, tudi ti drugim ne stori!» Še več se pa dobi vajencev, ki svojega položaja ne umejo. Vajenec bi se moral čutiti v gospodarjevi družini popolnoma domač, zato bi pa moral s hišo držati in vesten biti pri delu in sploh povsod. Dalje bi moral rad ubogati ter zvesto storiti, kar mu gospodar ukaže. In če mu ukaže, da gre z njim na polje, na travnik ali v gozd, bi moral šele vesel biti, da more biti deležen take blagodejne izpremembe. Saj izprememba dela razvedri človeka in svež zrak mu daje novih moči. Če se pa v gospodarjevi hiši kaj pooblači ali celo — gromi, naj vajenec tudi malo trpi — kje na svetu pa sije vedno solnce? Če je gospodar prestrog, naj se vajenec iz tega uči, da ne bo sam potem kdaj tako delal s svojimi vajenci.

Dalje naj pa vajenci porabijo lepo priliko za strokovno izobrazbo, ki jo jim nudi šola in zadovoljni se bodo še v poznih letih spominjali svoje cvetoče mladosti, ko so se lepo pripravljali za resno življenje, da so potem postali ne le dobri obrtniki, nego sploh dobri gospodarji, ki se znajo vselej in povsod prav obrniti.

To vse je treba povedati vajencem, da bodo mogli svoj položaj prav premisliti in se dobro pripraviti za resno delo v moski dobi.

Kakor pa vajenci proti gospodarju, tako mora pa tudi gospodar biti proti vajencu. Pomisliti mora, da je dolžan z vajencem ravnati, kakor oče s svojim sinom, skrbeti za njegov splošni in strokovni pouk, njegovo dobro odgojo in lepo življenje. — Pomni naj, da je dobro izučeni vajenec njegova korist in njegova čast. Če bo tako razmerje vladalo med gospodarji in vajenci, potem bodo nastale veliko lepše razmere in se bo ves gospodarski položaj zboljšal. Dobro poučeni in zadovoljni vajenci bodo mojstru izdatna podpora pri gospodarstvu. In bližnja bodočnost bo že precej veselejša. Zato se pa morajo naši mizarji pripraviti na njo in preudariti, kako si bodo uredili svojo — zadrugo, ker brez nje skoro ne bodo mogli izhajati v vročem boju za obstanek. A če bi že sploh izhajali kot pomočniki večjih tvrdk, bi vendar ne bili tako neodvisni, kakor pa v zadrugi, kjer bodo sami svoj gospod in delali eden za vse in vsi za enega.

Toda tudi v zadrugi ne bodo doživeli zlate dobe, ako ne bodo za to dobo — pripravljani. Najboljša priprava pa je strokovna izobrazba in dobra izreja. Priprava, pouk morata biti temeljita. Kdor se v mladosti navadi površnega dela, ta nikdar ne bo kaj prida delavec. Slabih delavcev pa tudi

nikjer dobro ne plačujejo, nego se jih čimpreje radi znebe. — Toda ne samo mizarji nego tu ti kmetje, ki imajo po več sinov, bodo dali tega ali onega bolj nadarjenega dečka učiti mizarstva, ker bodo videli, da dobro izučeno rokodelstvo zagotovi človeku velik kos kruha.

V hrepenenju po izboljšanju sedanjega kritičnega položaja pa morajo obrtniki in kmeta podpirati vsi tisti, ki jim je izročena skrb za ljudstvo. Podpirati jih je treba z denarjem in poukom, dokler se ne uživata v novi položaj in se v njem ne ustanovita. Dobro podstavljen obrtnik in kmet bo državi gotovo krepkejša opora, kakor pa zadolžen in nezaveden kmet, ali pa senca kakega obrtnika, ker bo lahko dajal «cesarju, kar je cesarjevega.» to je: davke in vojake. Zato pa naj merodajni krogi ne zamude nobene prilike, da s primerno in izdatno podporo kmetu in obrtniku omogočijo duševno in materialno ojačenje in vsestranski napredek!

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Nadaljevanje.

Pri kartelih ohrani posamezni kartelirani podjetnik še vedno svojo gospodarsko samostojnost. Drugače je pa pri fuzijah, trustih, kjer se posamezne podjetje tako spoje med sabo, da imajo enotno vodstvo in upravo in tako zgube svojo samostojnost. Na njihovo mesto stopi popolnoma novo podjetje. Domovina trustov so Zedinjene države severoamerikanske.

Leta 1881. so se združile dosedaj kartelirane podjetje, ki so se pečale s čiščenjem in prevajanjem petroleja ter pridelavanjem odpadkov na ta način, da so se delnice izročile nekemu svetu zaupnikov, za kar so se izdali posebni zaupni listi (Trusts Certificates). Upravne podjetje, ki so pa po imenu še ostale, je imel svet zaupnikov.

To je bil takozvani trust v ožjem pomenu. Ko so pa v zadnjem desetletju preteklega stoletja posamezne izmed Zedinjenih držav postavno prepovedale take truste, tedaj so se začele podjetje popolnoma spajati (Industrial Combinations). To se je zgodilo na ta način, da se je namesto razpuščenih trustov osncvala nova delniška družba ali pa so se pokupile različne podjetje in se tudi pretvorile v eno delniško družbo. Tako se je tudi na ven pokazalo le eno podjetje.

S fuzijami (trusti) je možno gospodarsko proizvajati na najpopolnejši način in uporabljati vsak tehnični napredek. Tudi je pri trustih vsa uprava enotna, enoten delovni načrt, delovni red, obratna oprava in vsa finančna uprava.

S trusti se morejo produkcijski stroški izdatno znižati in produktivnost dela zvišati in tako podjetji zasigurirati večjo donosnost.

Poleg teh koristi, ki jih donajajo trusti, moramo pa omeniti velikansko škodo, ki je posledica ustanavljanja trustov. Saj že ustanovitev

A če v njem spet vzkipi nemir, mu vzbudi Misel, in on gre iznova naprej, sam skozi trnje svojih zmot, sam med žgočimi iskrami svojih dvomov, sam med razvalinami starih resnic!

Veličasten, ponosen in svoboden, zre možko v oči Resnici in pravi svojim dvomom:

„Lažete, ko govorite, da sem — slabič, da je omejeno moje spoznanje! Ono — raste! To vem, to vidim, to čutim — ono v meni raste! Rast svojega spoznanja zaznavam z močjo svojega trpljenja in — vem — da če ne bi raslo — ne bi trpel huje ko prej.

— A z vsakim korakom hočem večje spoznanje, vedno bolj čutim, vedno bolj, globje vidim, in ta rast mojih želj — je mogočna rast mojega spoznanja! Zdaj je še v meni podobno iskri — a kaj to? Saj so iskre — matere požarov! Jaz sem v bodočnosti — požar v temi vesoljstva! Poklican sem, da razsvetlim ves svet, da raztopim temo njegovih skrivnostnih ugank, da najdem soglasje med sabo in svetom, da ustvarim soglasje v sebi samem in ko razsvetlim ves mračni kaos življenja na tej zemlji, polni trpljenja, pokriti kakor koža s kožicami, s skorjo nesreč, skrbi, gorja, zlobe — da pometem vse te umazane smeti v grob preteklosti!

— Poklican sem zato, da razvozlam vozle vseh zmot in pomot, ki so zvezali preplašene ljudi v krvavo in nenaravno gručo živali, ki vzajemno požirajo druga drugo.

— Misel me je ustvarila zato, da preobrnem, razrušim in poteptam vse staro, tesno in blatno, vse zlo in da zgradim na neomajnih temeljih svobode, lepote in — medsebojnega spoštovanja!

— Neizprosni sovražnik sramotnega uboštva ljudskih želj hočem, da bi bil vsakdo izmed ljudi — Človek!

— Nesmiselno, sramotno in nenaravno je vse to življenje, v katerem neprimerno in suženjsko delo nekaterih izginja brez sledu in se porablja le zato, da bi se drugi preobjedli kruha in duševnih darov!

— Prokleti, vsi predsodki, vsa prepričanja in navade, ki so preprele mozeg in življenje ljudi kakor tenka pajčevina. One ovirajo življenje, ker so nasilne — jaz jih razrušim!

— Moje orožje je — Misel in trdno zupanje, da je Misel svobodna, v njeni nesmrtnosti in večni rasti ustvarjena — je neizčrpen vir moje moči!

— Misel je za me večni in edino zanesljivi svetilnik v mraku življenja, ogenj v temi njenih sramotnih zmot; vidim, da gori vedno svetleje, da vedno globlje razsvetljuje brezdna skrivnosti, in grem v žarkih nesmrtnice za njo vedno — navzgor in — naprej!

— Za Misel ni grč, ki se ne bi dala preoblati, ni neomajnih svetinj ne na nebu, ne na zemlji! Vse ustvarja ona in to ji daje neoporečno pravico, da razruši vse, kar more ovirati svobodo njenega razvoja.

— Mirno priznam, da so predsodki — ostanki starih istin, in neštete zmote, ki zdaj krožijo nad življenjem — so vse ustvarjene iz pepela starih resnic, ki jih je sežgal plamen iste Misli, ki jih je nekoč ustvarila.

— In vem, da ne zmagujejo tiste, ki pobirajo sadove zmage, ampak le oni, ki ostajajo na bojnem polju . . .

— Smisel življenja vidim v ustvarjanju, a ustvarjanje samo sebi zadostuje in je brezmejno.

— Grem, da zgorim svetlo in kolikor mogoče globoko razsvetlim temo življenja. In smrt je zame — plačilo.

— Drugih nagrad — ne rabim; jaz vidim: vladanje je sramotno in dolgočasno, bogastvo je težavno in neumno, a slava je predsodek, ki je vzniknil iz tega, da ljudje niso znali ceniti sami sebe in iz njih suženjske navade poniževati se.

— Dvomi! Vi ste le iskre Misli, nič več. Ko izkuša sama sebe, tedaj rodi vas vsled izobilja svojih sil in vas redi z lastno silo!

— Pride dan — in v mojih prsih se zljeta v en sam velik in ustvarjajoč plamen moj čustveni svet in moja nesmrtna Misel, in s tem plamenom izžgem iz duše vse temo, trdo in zlo in podoben bom onim bogovom, ki jih je moja Misel ustvarjala in jih še ustvarja!

Vse je v Človeku, vse le radi Človeka!

Glej, spet gre počasi, a s trdimi koraki, veličasten in svoboden, glavo pokoncu, po prahu starih predsodkov, sam v sivi megli zmot, za

trustov uniči mnogo podjetj, ki se niso izkazale kot produktivne. Tako je ostalo pri ustanovitvi trusta za whisky izmed 80 obratov le 12; podobne razmere so nastale z ustanovitvijo sladkornega trusta. Toda nove podjetje se ne financirajo z glavnico, ki bi odgovarjala dosedanjemu donosu, temveč se poleg prednostnih delnic izdaja še brezštevilo navadnih delnic, ki so samo za špekulacijo, brez notranje vrednosti, ali večkrat pogubonosnega pomena za mnogo ljudi, ki zapuajo vanje. Se vse bolj kakor pri navadnih kartelih se ustvarjajo s trusti monopoli, pri čemer trpi ne le produkcija, temveč zlasti konsumenti, ki so navezani na cene, ki jih neomejeno določajo trusti.

Ta odvisnost od trustov se čuti zlasti še zato, ker so v trustih združena ne le občila, kakor železnice, brzojavi, telefoni, pošte, temveč tudi najvažnejše industrijske panoge (za premog, železo, petrolej, bombaževino, usnje) in posebno še stvari, ki so nam vsakdanja potreba. Celo gledališka in zavarovalna podjetja obsegajo trusti. L. 1901 ustanovljeni trust za jeklo ima glavnico 1200 milijonov, petrolejski trust 97 in bakreni trust glavnico 75 milijonov kron.

III. Delavska društva.

Če se združujejo podjetniki, je pač umevno, da isto skušajo doseči delavci, da zastopajo svoje koristi nasproti delodajalcem. V strokovnih društvih (Gewerkvereine, na Angleškem Trade Unions, na Francoskem Syndicats professionnelles) se združujejo delavci enakega obrta z namenom, da bi enotno postopali nasproti podjetnikom glede delovne pogodbe, glede plače, delovnega časa, obrata i. t. d. S tem skušajo doseči one koristi, ki bi si jih posamezni delavec, ki, sam sebi prepuščen, tekmuje z drugim, ne mogel izvojevati. Če vsi delavci stavijo enake pogoje, ko napravljajo delovno pogodbo s podjetnikom, morajo podjetniki računati z vso skupnostjo in ne le s posameznim delojemalcem. Na mesto osebnih (individualnih) pogodb posameznih delavcev s podjetnikom stopi skupna pogodba organiziranih delavcev s podjetnikom ali z organiziranimi podjetniki ali vsaj osebne pogodbe, ki stoje pod nadzorstvom organiziranih delavcev. Delavci niso več v nevarnosti, da bi jim izpodkopavali plačo oni tovariši, ki so brez dela; oni lahko varujejo svoje gospodarske koristi nasproti podjetnikom, v kolikor to dopušča splošni gospodarski položaj. Taka društva delujejo tembolj uspešno, čimbolj so razširjena, če se krajevna društva družijo v zaveze in te zopet v deželne zveze. Tudi se delokrog strokovnih društev lahko razširi na take naprave, ki delavcem sicer koristijo, kakor na konsumna društva, skupne ljudske kubinje ali izobraževalna društva. Če hočejo strokovna društva uspevati, ne smejo vprašati po narodnem, političnem ali verskem naziranju svojih članov. Edini smoter jim mora biti skupni nastop proti podjetnikom, kadar gre za koristi delavstva.

Najbolj so se razširila taka društva na Angleškem, kjer so se pričela ustanavljati že v 18. stoletju in sicer v začetku le ob času štrajkov. Ko se je pa leta 1825. dovolila svoboda združevanja, so se razvila v trajne zveze. L. 1900 je na Angleškem bilo 1272 takih društev z 1,905.116 člani. V splošnem se sodi, da je kaka petina an-

gleških delavcev organizirana. Njihovi dohodki so znašali l. 1900 blizu 2 milijona, njihovi stroški okoli poldrug milijon in njihovo premoženje približno 3¹/₄ milijone funtov sterlingov. Dve tretjini teh društev zavarujeta tudi svoje člane za pogrebne stroške, polovica vseh društvnikov je zavarovana za podporo ob bolezni, dve tretjini za čas brezdelja, ena tretjina za nezgode in onemoglost. Angleška strokovna društva imajo le eno blagajno za razne podporne namene; iz te se izplačujejo podpore za štrajkujoče člane. Število članov se je pa zadnja leta zmanjšalo zlasti zaradi nastopajoče in razširjajoče se brezposelnosti, da se je število l. 1905 le 1148 strokovnih organizacij z 1,886.755 člani. Največja strokova organizacija je še vedno organizacija rudarjev, ki šteje pol milijona članov in ima 1,108.000 šteri. premoženja.

Na Nemškem imajo velik pomen Hirsch-Dunkerjeva društva, ki niso mednarodna. L. 1902 so štela že 102.851 članov. Dele se na krajevna društva. Socialistična strokova društva so štela 1902 l. 61 centralnih zvez s 733.206 člani. Dohodki so znašali 1902 l. 11, izdatki pa 10 milijonov mark.

Tudi avstrijsko delavstvo se vedno bolj oklepa svoje stanovske organizacije, temelječe na razredni zavesti proletariata. L. 1905 so štela ta strokova društva 323.099 članov. Po deželah, kjer prihajajo v poštev Slovenci, se deli organizacija takole:

Dežela	Podruž. central. društev	Lokalna društva	Organiz. delavci		Skupno	V procentih
			moški	ženske		
Kranjska	25	2	1.594	157	1.751	0.54
Štajerska	221	9	17.767	926	18.693	5.79
Istra	47	10	3.834	3	3.837	1.18
Koroška	43	3	1.982	527	2.509	0.78
Dalmacija	7	1	133	—	133	0.04

Dalmacija je sploh najslabeje organizirana med vsemi deželami v Avstriji. Od ostalih dežel, kjer bivajo Slovenci, je najslabeje organizirana Kranjska, tako da jo je prehitela celo sosedna Koroška. Najboljša je pač organizacija na Štajerskem.

Dežela	službujočih delavcev	organiziranih
Kranjska	25.497	1.751
Štajerska	107.505	18.693
Istra	48.341	3.837
Koroška	26.190	2.509
Dalmacija	8.332	133

Češka ima n. pr. 872.321 službujočih delavcev, a organiziranih 94.325. Dunaj ima 321.705 službujočih delavcev, a organiziranih 97.198, torej več kot 30%.

V denarnem oziru so izdale strokovne organizacije leta 1905:

Za potovalno podporo	118.154 K	32 h
v slučaju brezposelnosti	733.915 „	88 „
podpora za bolezni, invalidnost, vdove in sirote ter pogrebščina	738.923 „	45 „
podpora v sili	141.291 „	84 „
Skupno torej	1.732.285 K	49 h

Strokova organizacija razpolaga v enem letu s približno 4,600.000 K dohodki in približno

3,800.000 K izdatki. Premoženje je znašalo koncem l. 1905 okoli 6 milijonov kron.

Nekatera strokovna društva (železničarji) stoje pod krščansko-socialnim vodstvom. O teh društvih bomo več govorili v posebnem oddelku.

Tedenski sejem v Kranju dne 21. oktobra 1907. Prignalo se je — konj, 25 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 1 domače tele, — hrvaških telet, 2 domača prašiča, — hrvaških prašičev, — koza, — domačih kozlov, — hrvaških kozlov, 10 domačih ovac — hrvaških ovac in 10 buš. — Pšenica K 10.75, proso K 7.—, rž K 9.—, oves K 8.50, ajda K 9.—, fižol ribničan K 11, mandalon K 8.—, koks 10.— in krompir 4.— za 50 kg

Razstava za rokodelsko tehniko. Obrtni pospevalni urad c. kr. trgovskega ministrstva na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo v kratkem otvorila na Dunaju razstava za rokodelsko tehniko. Opozarja se na to, da sedaj obrtniki svoje prošnje za pripustitev k obisku razstave lahko vložijo. Razstava je posebno važna za peke, sodovičarje, knjigoveze, rokavičarje, krznarje, jermenarje, instalaterje za elektriko, cizelerje, ključavničarje, kovače, mizarje, kolarje in tesarje. V posebnega ozira vrednih primerih se more onim manj premožnim, ne na Dunaju bivačim obrtnikom, ki dokažejo, da nameravajo v svojem obrtu vpeljati ali preurediti strojni obrat, podeliti ustanove za obisk te razstave. Tozadevne z ubožnim izpričevalom opremljene koleka proste prošnje je najkasneje do 1. novembra t. l. vložiti pri c. kr. trgovskem ministrstvu.

Konjereja. V Pragi je zboroval shod českih konjerejev, ki je sklenil sledeče resolucije: 1. Vsakemu posestniku bodi svobodno gojiti take konje, kakor sam hoče, t. j. ki so mu gospodarsko najkoristnejši in ki jih more najbolje prodati. Nobena pasma se ne sme ljudstvu vsiljevati in žrebci domačih plemen se ne smejo zapostavljati kakor tuji pasmi. 2. Naj se odpravijo vse državne žrebčarne, ki imajo samo na Češkem čez pol milijona primanjkljaja in vsi žrebci naj se dajo v rejo kmetom. Denar, ki se prihrani, se naj porabi za podporo konjereje. 3. Pri licenciranju žrebcev ali pri dovoljevanju, ali sme kdo držati žrebce, naj odločujejo zaupniki konjerejev in živinozdravniki, ne pa častniki, ki po navadi nimejo pojma o tem, kakšni konji so za gospodarja najboljši in se naj dražje prodajo. 4. Vojno ministrstvo naj boljše plača vse konje, ki jih kupuje za vojsko. Če tovarnarji in milijonarji s velikim dobičkom prodajajo državi svoje puške in topove, naj se ne zahteva od kmeta, da bi on dal konja ceneje, kakor njega samega stane, posebno zato ne, ker tak lahek, plemeniti konj ni kmetu za nič, ako ga erar ne kupi. — Prinašamo to poročilo, ker bo treba, da se tudi pri nas začne gibanje za ta v gorenjih resolucijah sprejeta načela. Županstva naj v tem oziru podpirajo konjereje in jih na to opozarjajo!

Kranjska industrijska družba je imela 15. t. m. svoje glavno zborovanje. Po poročilu je producirala na Jesenicah in Javorniku 60.960 ton Martinovega jekla, 2051 ton ploščevine, 6198 ton litega železa, 6283 ton žice in žebjev. Izplačala je 10% dividende in imela kosmatega dobička 3,107.915 K in čistega dobička 1,805.477 kron za 32.152 več kot prejšnje leto.

njim — kakor težek oblak prah preteklosti, pred njim pa — stoji brez števila ugank, ki ga mirno pričakujejo.

Brez števila jih je kakor zvezd na neizmernem nebu in Človekove poti — ni konca!

Tako hodi nemirni Človek naprej in — navzgor, vedno — naprej in — navzgor.

Slavnostni govor

ob odkritju Vegovega spomenika v Moravčah dne 16. septembra 1906.

Govoril in za obletnico slavnosti priobčil Makso Pirnat.

Konec.

Narod, ki ne časti svojih slavnih mož, ni vreden, da se mu rode.

A. M. Slomšek.

Ni ga kmalu rodila slovenska kmetica sina, ki bi se bil iz lastne moči tako visoko povzpел kakor Juri Vega. Dvignil se je od pluga — do krone. Po pravici ga prištevamo med naše največje može. Kot tak je tudi že zdavnaj zaslužil, da ga proslave rojaki z dostojnim spomenikom.

Prvič se je izprožila misel o Vegovem spomeniku leta 1838. v drugem letnem poročilu deželnega muzeja za Kranjsko.

Pozneje se je za Vega in njegov spomenik mnogo zanimal duhovnik Kajetan Huber. Okoli leta 1845. je kaplanoval v moravški župniji. Tako mu je bila dana prilika, da se je seznanil z Vegovo rojstno hišo in s tedaj še živječimi sorodniki Vega.

Dne 6. decembra leta 1845. je v Moravčah pokopal sina Vegove sestre Mariji, Jožefa Petrika; od njegovega sina, namreč od Jerneja Petrika, po domače Janeža, je kupil tisto skrinjico, katero so dali Vegu, ko je odhajal v solo.

Leta 1846. in 1847. se je dogovarjal Huber z zgodovinskim društvom v Ljubljani, čegar ud je bil, glede Vegovega spomenika. A privihralo je leto 1848. V valovih tedanjega časa se je, kakor marsikaj drugega, potopila tudi ta zadeva. Vendar Huber ni pozabil Vega. Obrnil se je v tej stvari na svojega znanca, podpolkovnika pl. Sühnla, ki mu je obljubil pomagati, da se izpolni domodna namera. A razmere so bile take, da se ni mogla uresničiti njuna lepa misel.

V drugem letnem poročilu ljubljanske c. kr. realke l. 1854. je spisal tedanji ravnatelj Mihael Peternel obsirnejši Vegov životopis, koncem katerega je izrazil željo, naj se postavi Vegu spomenik. Ta želja se mu je deloma izpolnila. Po njegovem prizadevanju namreč in s pomočjo dveh vnetih Vegovih častilcev iz Dunaja, namreč Bergmana in Wagnerja, se je vršila dne 26. septembra l. 1865. v Zagorici primerna narodna slavnost. Pri tej priliki so vzdali na bližnji podružnični cerkvi sv. Križa, in sicer nad vhodnimi vrati, podolgasto ploščico iz vlitiga železa, na Vegov rojstni dom pa so obesili malo spominsko deščico iz lesa.

V novejšem času si je pridobil za proslavo Jurija Vege največ zaslug stotnik Fridolin Kav-

čič, ki je leta 1885. izdal Vegov životopis v nemškem jeziku.

Ob stoletnici Vegove smrti leta 1902. so se pač čuli posamezno glasovi o Vegovem spomeniku. A ostalo je samo pri teh glasovih.

Prvi dostojni javni spomenik je dobil Vega v starem rudarskem mestu Idriji. Občinski odbor mesta Idrije je dal namreč na predlog ravnatelja Karla Pirca postaviti Vegov nadprsnki kip v nadnaravnih velikosti nad vhodom v novo realčno poslopje, katero so otvorili dne 18. septembra leta 1903. Kip je izklesal iz belega marmorja kipar Martin Bizjak. Tudi občinski odbor v Ljubljani je počastil Vegov spominstem, da je po njem že pred leti imenoval ulico, ki vodi mimo realke.

Dne 8. septembra leta 1903. so v Moravčah slovesno obhajali stoletnico Vegove smrti. Pri tej priliki so ondi osnovali krajevni odbor za Vegov spomenik; nato so osnovali obsirni odbor za Vegov spomenik v Ljubljani.

Moravski odbor je deloma izpolnil svojo nalogo, ko je dal tekom poletja leta 1904. popraviti in osnažiti že skoro popolnoma razpali Vegov dom in vanj vzdati lično spominsko ploščo, katere odkritje se je vršilo dne 25. septembra istega leta, Letos pa je krajevni moravski odbor izpolnil še ostali del svoje naloge. Postavil je z mnogim trudom in naporom doprski kip Vegov.

Semenj za namizno sadje, združen s premo-
vanjem sadja glede kakovosti in pravičnega vklada-
nja v primerne posode za trg, priredi c. kr. kmetijska
družba kranjska v Ljubljani od sobote
30. novembra do ponedeljka 2. decembra t. l. v
veliki dvorani «Mestnega doma» v Ljubljani. Do-
ločbe: 1. Na semenj se pripusti le lepo namizno
sadje, spravljeno v zaboje, sode ali druge primerne
posode. 2. Najmanjša množina je 5 kg enesiste
vrste jabolk ali hrušek. 3. V vsaki posodi sme biti
spravljena le ena vrsta jabolk ali hrušek. 4. Po-
šiljatelj sadja, ki ga mora na svoje stroške v
Ljubljano dovesti, mora razločno naznaniti ceno
sadju, ki naj se po nji proda. 5. Udeležniki semnja,
ki pošljejo v Ljubljano le del svojega sadja, naj
istotako družbi sporoče, koliko enakega sadja imajo
še doma in so pri volji prodati ga po označeni
ceni tistim, ki se zanje zglase. 6. Sadje je poslato
v lične zaboje ali sode. Opozorjamo na tozadevno
navodilo, ki je razglašeno v 18. št. «Kmetovalca»
z dne 30. septembra t. l. Posebni odtisi tega na-
vodila se dopošljejo tistim, ki se zanje zglase in
prilože 10 vinarско pisemsko znamko. 7. Na semnju
razstavljeno sadje se bo obdarovalo, če to zasluži,
z denarnimi darili. Darila so določena za kakovost
sadja in za pravičen zavoj. 8. V soboto 30. no-
vembra in v nedeljo 1. decembra bo sadje razstav-
ljeno. K razstavi imajo prost vstop udeležniki
semnja, dočim se bo od drugih pobirala vstopnina
po 20 vinarjev. 9. Ta dva dneva bodo družbeni
uslužbenci imeli pravico razstavljeno sadje proda-
jati z zavojem vred po ceni, ki jo pošiljatelj sadja
določi, a sadje se bo smelo odnesti šele v ponde-
ljek, dne 2. decembra. 10. V ponedeljek, 2. de-
cembra, bo prost vstop za kupce sadja in se bo
poprej neprodano sadje oddalo na javni dražbi v
celih zabojih ali sodih in bo v ceni vračunjen tudi
zavoj. 11. Udeležitev na sadnem semnju je prija-
viti do 15. novembra t. l. podpisani družbi ter
mora priti za semenj določeno sadje najkasneje do
28. novembra t. l. v Ljubljano. 12. Udeleženci
sadnega semnja se z zglasitvijo obnemem zavežejo,
da so zadovoljni s predstojnimi pogoji. Sadni se-
menj, oziroma razstava naprodaj postavljenega
sadja se otvori v soboto 30. novembra popoldne
ob štirih ter bo odprt do dan do sedmih zvečer,
v nedeljo 1. decembra, bo odprt sadni semenj
od osmih zjutraj do sedmih zvečer in v ponedeljek,
2. decembra, se prične razprodaja še neoddanega
sadja ob osmih zjutraj. Sadni semenj je namenjen
samo za kranjske sadjarje, ter ima namen spraviti
pridelovalce namiznega sadja v neposredno zvezo z
odjemalci sadja, ki zlasti o sv. Miklavžu in za
Božič potrebujejo lepo namizno sadje. Ta sadni
semenj je prvi poskus, ki se bo ob dobrih sadnih
letinah redno ponavljal, če se poskus obnese in
se zlasti dosežejo za pridelovalce sadja boljše cene
z izključitvijo prekupcev, zato se bo prva dva dni
sadje prodajalo izključno samo konsumentom.

Glavni odbor.

Kranjski pridelek. Zopet je našel zelo važen
kranjski pridelek pot v druge dežele, odkoder bo
prinesel kranjski ne samo dobro ime, ampak tudi
precej denarja. Gre se za vipavsko vino. Po čas-
niških poročilih je nek dunajski veletržec nakupil
na Vipavskem 2500 hektolitrov vina,
ki se ima razpečevati po severnih delih Avstrije.

**Koliko živine je bilo 1906 na Kranjskem
zaklane.** V vseh okrajih je bilo zaklanih lani 27.433
goved, 30.845 telet, 16.960 ovc, jagnet, koz in
kozličev, 52.463 prašičev in 35 konj (v Ljubljani).
V ljubljanski klavnici so pobili: 276 bikov, 3935

In danes je napočil slovesni trenotek, da od-
krijemo ta kip. Zbrala se je tukaj velika množica
Vegovih častilcev. Prispeli ste semkaj v prvi vrsti
njegovi ožji rojaki iz vseh delov prelepe moravske
župnije. Prišli ste Vegovi sosedje iz Zagorice; prišli
ste rojaki z ljube naše Limbarske gore in sadonosnih
Gornjih Kosez ter z mičnega vrha Svete Trojice;
dospeli ste od zelene Save, iz prijaznih Ribč, ter
s solnčnega Gradišča. Pa vidim tukaj množice in
sosednjih župnij in lepo število domače in tuje go-
spode. Bodite mi vsi iz srca pozdravljeni!

Obstopili smo ta kip, da ga odkrijemo. In
kakor vas danes vidim zbranih tako častno število
okrog spomenika, tako upam, da taisti tudi po od-
kritju ne ostane neobiskovan, da ne ostane zapu-
ščen in osamel. Ustavil se boš pogosto ob njem,
slovenski dijak; pogled na spomenik bo napolnil
tvoje srce z novim veseljem do učenja, da kakor
Vega srečno dovrši svoje nauke. Postal boš ob
spomeniku, slovenski dijak; iznova se bo oju-
nala tvoja duša, prsi se bodo navdale z novim
pogumom in sklenil boš, da posnemaš v svojem
lepem stanu junaka Vega. Postal boš ob spome-
niku slovenski učenjak; pogled na kip učenjaka
Vega ti bo dal novih moči za tvoje naporno znan-
stveno delovanje, posvečeno napredku in prosveti
dragega naroda slovenskega. Največkrat pa boš
gledal na ta spomenik ti, slovenski kmetovalec,
Vegov rojak; gledal ga boš, ko boš prihajal semkaj
v hram božji častit Stvarnika; oziral se boš nanj,
ko boš prihajal mimo po svojem delu, po svojih

volov, 325 krav, 852 telet, 2990 ovc in jagnet,
2399 kozličev, 8546 prašičev in 15 Konj. Veliko
zaklane živine so izvozili zlasti na Koroško in v
Istro.

Koliko pridelala Evropa sladkorja l. 1907?
Nemški statistik F. O. Licht je objavil evropski
proizvod sladkorja v letu 1907. Pridelala ga bo
Nemčija 2.100.000 do 2.250.000 ton proti 2.238.000
tonam 1906, Avstro-Ogrska 1.300.000 do 1.350.000
ton proti 1.344.000 tonam 1906, Francija 775.000
do 825.000 ton proti 756.000 lanskega leta, Bel-
gija 225.000 do 262.000 ton proti 282.000 tonam
1906, Nizozemska 160.000 do 200.000 ton proti
181.000 tonam 1906, Rusija 1.250.000 do 1.350.000
ton proti 1.470.000 tonam 1906, ostale dežele
420.000 do 460.000 ton proti 445.000 tonam 1906.
Skupaj 6.230.000 do 6.700.000 ton proti 6.717.000
tonam leta 1906. (Tona je 1000 kg).

Dopisi. ≡ ≡ ≡

□□□□

Zborovanje „katoliškega političnega društva v Radovljici“.

Kako daleč je prišla naša takozvana «slovenska
ljudska stranka» in kakšnih podlih sredstev se
ravno ta stranka poslužuje, da vzdrži še svoje po-
stojanje, je pokazal ravno shod v Radovljici.
Stranka jako dobro vé, da ima svojo moč v naj-
nerazsodnejših, malo izobraženih ljudeh, in stranka
ta tudi dobro vé, da se to ljudstvo more držati le
tedaj, ako vzbuja v njem ono strast, ki je v našem,
sicer po naravi dobrem ljudstvu, precej razvita,
namreč sovraštvu do svojega bližnjega. To strast
zna pa kaj dobro podžigati ravno oni stan v slo-
venskem narodu, ki ima sicer vzvišeno nalogo od
svojega prvega učitelja, našega odrešenika, glaseča
se: «Oznanujte ljubezen in mir na zemlji», in ta
stan je naša duhovščina v veliki večini. V dokaz
so nam ravno razne pridige, kjer se vedno in vedno
ščuje proti drugače mislečim ljudem, dalje «ljudstvu
namenjeni» časopis «Domoljub» in slednjič taki
shodi, kakršni je bil ravno v Radovljici, dne
13. oktobra 1907.

Na shodu smo opazili precej takih ljudi, o
katerih smo sicer mislili, da imajo vsaj trohico
lastne volje. Mislili smo o teh ljudeh, da imajo kaj
vpliva do svojih ljudi, a sedaj smo se prepričali,
da morajo ti ljudje, ki hočejo drugače v življenju
igrati vloge dostojnih in izobraženih ljudi, plesati
tako, kakor jim godejo iz Ljubljane.

Nedeljski shod se je vršil pravzaprav tako,
kakršnega so hoteli imeti v Ljubljani in za to
so poslali k shodu znanega posvečenega hujskača
Lampeta. In prepričani smo, da bi ti zborovalci
vrgli iz dvorane samega poslanca Pogačnika, ako
bi jim namignil hujskač Lampe ter mu pritrtili
vsi navzoči kaplani in župniki — ki so delali «društ-
veno zborovanje živahno z raznimi medklci».

Prvi govornik je bil poslanec Pogačnik. Nje-
govo poročilo je bilo pač tako, kakršnega more
podati poslanec Pogačnik ljudem, katerim je edina
duševna hrana «Domoljub». Govoril je, kako krščanska
je večina v državnem zboru, da je krščanstvo sploh
vse razen socijalnih demokratov. Le žal, zakaj da
ni tudi povedal, od kdaj je on postal tako krščansko
misleč človek; svoje dni je nosil v svojem srcu
precej hude in črne nahlepe ravno zoper ono

opravkih. Kmečki mož, težko je tvoje življenje; od
solca in vročine je zagorel tvoj obraz, naporno
delo je pustilo na tvojih rokah svoje vidne sledove
— trde žulje. V svojih trudi in težavah pridi
semkaj, pa pogledj ta kip! Kaj ti kliče v spomin?
Spominja te, da je postavljen v čast možu, ki je
prišel iz tvoje srede, kateremu je gori v Zagorici
tekla preprosta lesena zibel pod slamnato kmečko
streho. Spominja te, da je bilo vse njegovo življenje
polno naporov, polno truda, kakor je trudapolno
tudi tvoje življenje. Spominja te, da se je Vega sam
iz svoje moči povzpel tako visoko, da je vse, kar
je dosegel, dosegel le po svoji neumorni pridnosti
in vztrajnosti. Kliče pa ti ta kip v spomin tudi,
da je Vega nosil v svojih prsih prav tako zlato,
plemenito slovensko srce kakor bije v tvojih prsih;
srce polno skromnosti, polno ljubezni do rojstnega
kraja, ljubezni do ožje in širje domovine. Ta kip
ti kliče v spomin, dragi kmetovalec, koliko zdrave,
krepke moči, duševne moči biva v tvojih vrstah.
Le iz tako krepkega in duševno močnega ljudstva,
kakor si ti, ljudstvo slovensko, je mogel iziti slavni
Vega. Dragi kmetovalec, ta tvoja krepka duševna
sila nam je porok do lepše prihodnosti. V sladkem
upanju na boljšo prihodnost odkrivamo Vegov spome-
nik.

Padi torej zavesa s spomenika! Mi pa zakli-
čimo: slava Vegu, slava slovenski kmečki
materi, ki ga nam je rodila.

stranko, katere kruh sedaj je. Menda še niste po-
zabili onih dni, g. Pogačnik!!

Pogačnik se je dotaknil tudi nagodbe. Podal
nam je pač le toliko, kolikor je iz «Slovenca» po-
bral, novega ni nič povedal. Edina dragocena njegova
izjava je, da je Beck izvrsten mešetar, da tekom
par dni pogladi ves vršič, da bo pridobil za na-
godbo tudi one stranke oziroma njih voditelje,
ki sedaj vpijejo o svojih glasilih («Slovenec»
menda ni med temi glasilii? Opom. uredništva)
proti nagodbi. Pridobil jih bo seveda, kakor se zna,
s koncesijami. In kakšne bodo te koncesije, no,
o tem bi pač lahko pisali mnogo in g. poslanec
menda tudi dobro vé, le žal, da se jih ni upal po-
vedati, ker drugače bi dobil takoj plavo poljo: Od
koga, že ve.

Tudi «jugoslovanskega ministra» se je dotaknil.
Seveda je to prav kisto grozde za pristase «slo-
venske ljudske stranke»; to je ona pereča bolečina,
ki najbolj boli predsednika te stranke in zato
morajo pa tudi njegovi somišljeniki vedno in vedno
povdarjati, da ne hrepeni nihče izmed njih po
mehkem ministrskem sedežu!!? Seveda, če bi bili
hudobni, bi lahko zapeli ono znano dolensko
zdravico:

«Ko b' žindre ne b'lo ...»

Kako so posamezne stranke odvisne od vlade,
ki imajo slučajno iz svoje srede ministra, bi vedel
mnoogo povedati železniški minister dr. Derschatta.
Njegovo nadstrankarstvo čutimo posebno dobro mi
Slovenci.

Želja g. predsednika Vurnika se čisto gotovo
spolni, ko je želel, da naj se njih poslanci mo-
žato? drže pri glasovanju o nagodbi. Kakršni so
ti močje v življenju, taki značaji so v politiki.
Beck jih pozna.

In lahko rečemo, da glavna točka vsega zborova-
nja je bilo hujskanje zborovalcev zoper naše
ljudskošolsko učiteljstvo. Klerikalci so sprevidili, da
naše značajno učiteljstvo noče nikakor tako gosti,
ne tako plesati, kakor oni hočejo, zato so napeli
druge strune po znanem pravilu, da namen posve-
čuje sredstva.

Na tem zboru je nastopila nova «govorniška»
zvezda zoper napredno učiteljstvo v podobi ravnok-
ar najdenega talenta. Jakob Poida, posestnik v
Gorjah pri Bledu, je obglavljal ta dan slovensko
značajno učiteljstvo. Njegov «pisani» govor je bil
pač tak, kakršnega so mu sestavili v Ljubljani.
Poidetov govor pač zasluži, da ga glasilo «slo-
venskih katehetov» doslovno objavi in uverjeni smo,
da ga «Slomska zveza» na prihodnjem občnem
zboru imenuje častnim članom.

Ves «pisani» govor posestnika Jakoba Polde je
bil naravnost poziv, da naj gorenjski kmet s silo
iztirja napredno učiteljstvo. In v dno srca smo
prepričani, da bi ona duhovščina, ki danes tako
grmi proti slovenskemu učiteljstvu, ki spolnuje le
to, kar mu velevalo od samega cesarja, ki je vendar
znan, kakor pravi katoliški cesar, potrjeni šolski
zakoni, najraje obesila vse učitelje in zaprla
vse šole.

Sicer ne vemo, kje je staknil «govornik» take
peklenške sklepe, o katerih je pravil navzočim
poslušalcem, da so jih učitelji sklenili letos v Ra-
dovljici, a to vemo, da leži slovensko narodno učitel-
jstvo kakor trn v peti našim klerikalcem in za
to treba nahujskati preprosto ljudstvo, da bo pri-
čelo pravo gonjo proti učiteljstvu. Toda vsa kle-
rikalna stranka se moti, ako meni s takim hujska-
njem zastaviti pot pravemu napredku.

«Govornik» je nekako zatrdel, da mi take
sklepe, kot so jih skovali učitelji na zadnjem zborovanju
odločno odklanjamo in da takemu ne pri-
volimo v povzdigo njihovega gmotnega stanja niti
vinarja ne, ker jih ne potrebujemo. (Krepko pri-
trjevanje od strani navzočih kaplanov in župnikov.)
— Otroci naši, je nadaljeval «govornik», se morajo
v šoli še bolj utrjevati v verskem znanju, in to se
bo zgodilo le s pomočjo duhovnikov. In tako brez-
versko učiteljstvo naj se šopiri po naših — veste
naših solah? (Ne! klici navzoče duhovščine.) Vsaj
veste, koliko stroškov zahteva leto za letom vzdr-
ževanje šol, in mi naj dajemo naš denar zato, da
se bode naša mladina, naši otroci odtujili sveti
veri ter tako podivjala. (Tu se začuje klic: z «bi-
kovo živo» po njil. Klic je vzbudil gromovit
krohrot med navzočimi «katoliškimi» možmi, po-
sebnostno burno so pritrdjevali navzoči duhovniki. Mislili
smo, da bo predsednik g. Vurnik tu opozoril kli-
catelja na lep izraz, a molčal je, ker je vedel, da
je on predsednik le na papirju.)

«Govornik» je nekako nadaljeval: Pokazati
hočemo temu predrzemu učiteljstvu, da nismo mi
radi njega tu, ampak je ono radi nas tukaj, in da
morajo oni vzgajati našo mladino tako kakor zahte-
vamo mi, ki jih plačujemo. Predlagal je sledečo
resolucijo:

«Občni zbor katoliškega slovenskega društva
najodločneje obsoja namene in delovanje svobodne
šole, obzaluje, da so ravno v Radovljici slovenski
liberalni učitelji na občnem zboru jugoslovanske
zveze sprejeli brezversko šolo v svoj program (!?!).
Zbrani zborovalci odločno zahtevajo (aha, toraj ne
zahtevamo) — da se naj otroci krščanskih starišev
(je bilo na shodu tudi kaj židov in brezvercev?
Op. stavčeva) tudi vzgajajo in podučujejo (!? «Slo-
venčev» glagol! Op. stavčeva) v krščanskem duhu.
Vsi krajni šolski sveti se pozivljajo, da nasprotujejo

nastavljanju učiteljev, ki so člani liberalne zveze in zahtevajo le nameščenje krščanskih učiteljev.

Tajnik, župnik Mrak je povedal na to poročilo o društvu sploh. Povedal je, da imajo nekaj nad 800 članov (zakaj ni povedal natančnega števila? Opaz. poročevalca), ki sprejemajo list „Domoljub“. Tudi denarja ni še dobil vsega, čakati mora tedaj „Domoljub“. Župnik-tajnik je hvalil v svojem poročilu, kako lahko je zmagal njih poslanec in da ni bilo treba skoraj nikjer posebne agitacije i. t. d. No g. župnik Mrak bo o tem gotovo najbolje vedel, kako so tekali vsi župniki in kaplani one dneve pred volitvijo od hiše do hiše liki lovskim psom ter popisavali glasovnice. Prosta volitev. Novovoljeni odbor objavimo prihodnjic, da bodo vedeli cenjeni bralci „Gorenjca“, kje tiča pravi „katoličani“.

H sklepu se je oglašil znani Lampe iz Ljubljane, mož, ki je znan slovenski javnosti radi svojega strupenega jezika, to je oni posvečeni mož, ki je moral bežati na tuje, ker drugače bi moral pihati kašo na znanem „Zabjeku“, to je oni mož, ki je bil pred kratkim javno klofutan ob belem dnevu radi grdega pisarjenja. Mož se toraj lahko postavlja, da je pravi božji namestnik. In pričel je blati slovensko učiteljstvo tako, kakor ga zna edino le on. Primerjal je slovensko učiteljstvo „anarhistom“, kajti le-ti so agitirali na svojem tako krasno vspelem zberovanju v Radovljici za shod svobodomislecev v Pragi. Tega shoda so se udeležili anarhisti, ki more vladarje, ki so zapleteni v atentat na španskega kralja in kraljico. Grdo so napadli krščanstvo in Hribarjev pisar je podpisal izjavo, da je krščanstvo le zbirka pravljic in napovedal papežu, da ga bo premagal. Ogrevali so se za razporoko in za razstavljanje nenravnih slik po javnih trgovinah, kamor hodi šolska mladež. In mrliče hočejo sežigati, ker nočejo krščanskih pokopališč.

Seveda se je mož dotaknil tudi deželnozborskih volitev. Pogreval je znano bajko o liberalni obstrukciji in napovedal je boj liberalizmu do skrajnosti. Čudom se čudimo tem brihlim katoliškim glavam, ko na vseh shodih tako sveto trdijo, da leži liberalizem že v zadnjih zdihljeh, a vendar se ga boje bolj kakor samega peklenščeka.

Koncem svojega hujakajočega govora je stavil še tole resolucijo: „Občni zbor kat. polit. društva v Radovljici zahteva, da se sedanji krivični volilni red za kranjski deželni zbor izpremeni tako, da pridejo pravi zastopniki slovenskega ljudstva v večino, da ne bodo odločevali o deželnem gospodarstvu ljudje, ki so nasprotniki našega ljudstva, zlasti kmetakega stanu. Za to zahtevamo, da naši poslanci z vsemi silami izvojujejo kot najnujnejšo našo zahtevo izpremembo v sestavi deželnega zbora, deželnega odbora in deželnega šolskega sveta.“

In zbor je bil končan. Če povemo, da se je shoda udeležil znani profesor Jarc iz Kranja, poročali smo, kakor večini časnikarski poročevalci vse. Druge nezgode na shodu ni bilo.

* * *

iz Železnikov. Noy dokaz, da Marijine družbe vzgojujejo dekleta le k hinavščini in tercijalstvu, a zamore v mladih dušah najnaravnejše čute, smo doživeli zadnji čas v Železnikih. Sin neke premožne rodovine ni hotel iti v semenišče. Zato ni dobival od doma nikake podpore in po hudem pomanjkanju in trpljenju je dovršil studije. Pozneje je dosegel dobro službo, živel trezno, brezmadežno, vzival velik ugled in bilo je upati, da bo kdaj zasedel važno mesto v našem javnem življenju. Ker pa se njegovo globoko svetovno naziranje ni skladalo s tercijalstvom, imel je s svojimi domačimi še pozneje hude boje. To in pa trpljenje med studijami je potrla njegovo šibko telo, da leži sedaj na smrt bolan. A ravno ta čas, ko leži brat na smrt bolan in čaka smrtnega boja, in nima nobene svojih, ki bi mu otiral pot s čela, šla je njegova sestra k usmiljenkam. Res lepo ime, ki ga pa ne zasluži, ker kako more imeti tak človek usmiljenje, ko ga nima niti za svojega brata. Tak je sad Marijinih družb, taka trda srca nareja tercijalstvo!

Umetnost in književnost

□□□□

Knjige družbe sv. Mohorja.

Umni čebelar. Spisal France Lakmayer, župnik pri Št. Joštu nad Vrhniko. 120 strani. Čebelarstvo tvori že od nekdaj pri Slovencih kakor pri drugih Slovanih varčno in priljubljeno panogo kmetijstva. Zato je našlo tudi zgodaj veselega odmeva v naši književnosti. Slavni čebelar Anton Janša je izdal l. 1771. svojo nemško „Razpravo o rojenju čebel“. Na podlagi njegovih predavanj je izdal Manzberg takisto v nemškem jeziku „Pomoči nauk o čebelarstvu“. Janševo razpravo o rojenju čebel je poslovenil znani Peter Pavel Glavar; a prevod je ostal v rokopisu. Janšev popolni nauk o čebelarstvu pa je prevedel Janez Goličnik in ga objavil leta 1792. v Celju. Danjko nam je napisal „Čebelarstvo“, župnik Juri Jonke pa „Kranjskega Čebelarčka“. Družba sv. Mohorja je podarila svojim udom l. 1871. „Slovenskega

Bučelarčka“, katerega je prav spretno sestavil župnik Janez Sumperin, ki je vrlo dobro služil našim čebelarjem. Leta 1897. smo dobili celo poseben časopis za čebelarstvo, namreč „Slovenskega Čebelarja“, v katerega deseterih letnikih je nabranih obilo naukov in prekoristnih navodil za čebelarje. Lansko leto nam je naklonilo slovensko čebelarsko društvo točen prevod zgoraj imenovanih Janševih spisov, letos pa nas je razveselila Mohorjeva družba s prvim delom „Umnega čebelarja“, ki ga je napisal naš znani čebelar France Lakmayer. Najbolje spoznamo to lepo knjigo, ako navedemo tukaj njeno vsebino, ki se razdeli na taka poglavja: Predgovor (stran 2—4); Kaj je čebelarstvo (str. 5—6); Pomen čebelarskih izrazov (str. 7—10). Prvi del: Splošno čebelarstvo. I. Čebelna družina (str. 11—29). II. Čebelno gnezdo (str. 22—31). III. Čebelno bivališče (str. 31—37). IV. Čebelna paša (str. 38—40); V. Čebelarsko orodje (str. 41—56). VI. Čebelni sovražniki (str. 56—67). VII. Čebelne bolezni (str. 68—74). VIII. Čebelne izgube (str. 75—84). IX. Čebelarska opravila (str. 84—128). Besedilo pojasnjuje 42 podob, ki nam kažejo čebele, orodje, čebelnjake, med temi Lakmayerjev vzorni čebelnjak i. t. d. Na naslovnem listu imamo podobo sv. Ambroža, patrona čebelarjev. — Za ovitek je napravil kaj lično podobo naš slikar Anton Koželj v Ljubljani; predstavlja nam slovenski čebelnjak in čebelarja, ki ogreba s pipo v ustih roj. — Drugi del „Umnega čebelarja“, namreč „Napravno čebelarstvo“, izide prihodnje leto. — Knjigo prav iskreno priporočamo našim čebelarjem. Naj bi jih zabavala in učila pri čebelarjenju.

* * *

Navodila za navajanje kilometrskega kazalca. Sestavil Karel Meglič. — Kilometerski kazalec za najvažnejše železniške postaje v Avstro-Ogrski in Bosni. Uredil Anton Šulgaj. Cena 60 vinarjev. — Izdalo „Slovensko trgovsko društvo Merkur“ v Ljubljani. Tiskal Iv. Pr. Lampret v Kranju. Str. 68. — To je prvi poskus, da se je podal slovenskemu trgovstvu seznamek kilometrskih daljav iz Ljubljane pa do najvažnejših postaj monarhije. Upoštevatil so zlasti večje in pa tiste postaje, s katerimi imamo Slovenci največ trgovinskih zvez. Vseh postaj še ni v seznamu, po potrebi in postopno pa se ga bode izpolnjevalo. Daljave so sestavljene od ljubljanskega južnega kolodvora do posameznih postaj. Daljave med raznimi drugimi postajami se brez težave izračunajo. — Seznamu so dodana jako uporabna navodila, ki pojasnjujejo tele, za trgovce pa tudi druge aktualne točke: Zakaj moramo poznati kilometerske razdalje postaj? Na kateri način povzamemo iz kilometerske razdalje čas pravočasnega prihoda blaga? Kaj je storiti, ako se je na transportu pravočasni dostavni rok prekoračil? Kako zahtevamo odškodnino vsled prekoračenega dostavnega roka? Na kaj nam je še paziti pri določitvi dni, takom katerih mora biti blago izročeno adresatu? Na kaj moramo posebno paziti, ako napovemo interes na pravočasnem prihodu, oziroma pravočasnem aviziranju? Zakaj moramo biti pozorni na pravočasno dostavo blaga? Kdaj moremo reklamirati prekoračeni dobavni rok? Kdo sme reklamirati? Kje moramo reklamirati? Kdaj je smatrati blago na transportu za izgubljeno? Kako nam je v tem slučaju postopati? Nekaj nadaljnih pojasnil, ki sicer niso v neposredni zvezi s naslovom knjige, pa so vendar koristne in potrebne slehernemu trgovcu in tudi netrговcu. — Knjižico, izdano v prav prikupni in priročni obliki, priporočamo v marljivo nakupovanje.

V Kranju, dne 26. oktobra 1907.

„Zveza južnih Slovanov.“ Po informacijah, ki smo jih od dobro poučene strani prejeli, vesti o krizi v „Zvezi južnih Slovanov“ ne odgovarjajo dejanskemu položaju. V klubu vlada v oceni političnega položaja in glavnih političnih vprašanj popolna edinost. Tekom temeljitih posvetovanj je došlo do važnih sklepov, glede katerih pa se je sklenila v interesu stvari varovati stroga tajnost. Glede Ivčevičeve brzojavke, odposlane v imenu dež. odbora Becku, so nekateri dalmatinski poslanci mimogrede izražali pomisleke v o r m a l n e m oziru, ne da bi ti pomisleki zadobili kak važnejši pomen. P. K.

Kvotna deputacija. Začetkom seje dne 24. t. m. je predsednik naznanil izid volitve v kvotno deputacijo. Izvoljeni so: Abrahamowicz, Baumgartner, Ellenbogen, Fiedler, Fuchs, Kaiser, Němec, Povše, Rolsberg in Urban. P. K.

Demisija čeških ministrov Fořta in Pacáka. Včeraj popoldne ob polu 4. uri sta podala trg. minister Fořt in češki minister-rojak Pacák skupno pismeno demisijo Becku. Najverjetnejše je, da cesar, če se česka kriza okrene na bolje, ne sprejme demisije, in da ostaneta oba češka ministra do rešitve nagodbe v kabinetu. P. K.

Godovi prihodnjega tedna:

27. Sabina, Lovorka; 28. Simon in Juda, Kresimir, Mila, Bislav; 29. Narciz, Gradimir, Vojslav; 30. Klavdij, Slavovit, Vladika, Gogard; 31. Vdlenk, Štojalava, Srečko; 1. novembra: Vsi svetniki, Ljubomil; 2. Spomin vernih duš, Nata, Bogomil.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

28. v Poljanah, v Radovljici (za živino), na Skaručini; 2. na Jesenicah.

Novičar. □ □ □

□□□□

Odlikovanje. Usluzbenca kranjske industrijske družbe na Jesenicah Mihael Ravnik in Franc Pretnar sta dobila za 40 letno zvesto sluzbovanje častno svetinjo.

— **Dogovor s nedoljskega shoda v Radovljici.**

Resnična dogodka. — A.: „Ti, zakaj se naši duhovniki tako boje ljudskih sol in učiteljev?“ — B.: „Lej ga kratkovidneža! Boje se, da bi mi ne postali prebrihtni, ker bi potem ne mogli tako odirati svojih ovčic, kakor jih sedaj.“ — A.: „Bo že menda Tvoja resnična. Moj brat ima dobro službo, a vedno toži, da komaj izhaja, vsak župnik, ki umrje, zapusti pa kar tisočake.“ — L.: „Ti, ali res misliš, da je dobro to, da se morajo naši otroci v šolah učiti toliko krščanskega nauka. Moj fantič vedno joka, kadar mora v šolo, ko poučuje kaplan krščanski nauk. Pravi, ako ne znam, sem pa tepen s palico.“ — C.: „Kaj še? Videl sem že dosti sveta, bil sem pri vojaki, na Nemškem, v Ameriki, a kamor sem prišel, nikjer me še niso vprašali: Ti, ali znaš kaj moliti, temveč povsod le: Ali znaš pisati, brati, računati?“

Občinske volitve na Jesenicah za prvi volilni razred so se vršile v torek, 15. t. m. Ker se slovenski napredni volilci sploh niso volitve udeležili, so bili izvoljeni sledeči kandidati klerikalno-nemške zveze: Karel Čuk, kaplan; Valentin Črno, črevljar; Jožef Mencinger, gostilničar; Jakob Pretner, krojač; Franc Krivec P.; Jožef Vilfan, tovarniški uslužbenec; Jožef Klinar, tovarniški uslužbenec. Res ganljivo je bilo videti, kako so slovenski duhovniki — drugih volilcev namreč nimajo klerikalci v prvem razredu — volili skupno s pristnimi nemškimi liberalci. Imenovanih sedem klerikalno-nemških odbornikov je bilo izvoljenih s sedmimi nemškimi glasovi in s 4. reci štirimi klerikalnimi. Slovenska ljudska stranka je lahko ponosna na izid teh volitev, saj je tu dosegla višek korupcije, ki ga ji ni najti para po vseh slovenskih deželah. In stranka, ki se vzdržuje na povrju s čifutakimi in nemškimi glasovi, hoče biti slovenska in ljudska. Zdej je pač rešena vera in sveta cerkev. Da bi se ljudem še vendar enkrat odprle oči!

Sedanji občinski odbor Jesenic ima 31 odbornikov, in sicer imajo naprednjaki 8 glasov, klerikalci 6 in Nemci 16. Pravzaprav računajo klerikalci, da imajo 18 pristavov, toda to ni res. Neodvisnih in samostojnih je samo 6, vsi drugi pa so uslužbenci tovarne, ki grede za klerikalci samo toliko časa, dokler ne zahteva tovarniško vodstvo nasprotnega. Danes je torej nemško vodstvo tovarne dejanski gospodar slovenskih Jesenic. — In vsemu temu je kriva narodna brezbriznost klerikalcev, ki se bojujejo za vero z — nemškimi liberalci!

Klerikalci na Jesenicah bi radi imeli zase posebne zakone, katerih pa ni. Ker se referent v občinskih zadevah v deželnem odboru na take neobstoječe zakone ne more ozirati, ga „Slovenec“ napada. Na Jesenicah je razveljavilo upravno sodišče volitve v prvem razredu; zategadej je bilo volitev na novo razpisati. Do tedaj, dokler se ni po tej volitvi občinski svet znova ustanovil, je bil prejšnji zupan legalni zastopnik občine. Okrajno glavarstvo pa ga je takorekoč prisililo, da je odložil svoj posel, ter je deželni vladi nasvetovalo, da naj mesto dr. Kogejca imenuje posebnega komisarja. Da je okrajno glavarstvo izvolilo Lukmana, temu se ne čudimo. Ker pa je po § 99. občinskega reda tak komisar le takrat moč, če je deželna vlada razpustila občinski svet, se deželni odbor ni mogel ogreti za Lukmanov komisariat, ker je provročilo veliko zamero pri „Slovencu“. Gospodje bodo morali pač skrbeti, da izidejo drugi zakoni, če drugače z Lukmanom v politični zakon stopiti ne morejo! Deželni odbor pa se ima ravnati po veljavnih zakonih, a ne po željah gospodov Zabukovec in Lukman.

Jour-fixe priredi tukajšnji čitalniški pevski zbor v društvenih prostorih danes zvečer ob 7/9. uri pri pogrnenih mizah. Vstopnine ni. Po pevkah in pevcih ter sploh po čitalniških udih vpeljeni gosti dobro došli. Vspored: petje in prosta zabava.

V obrambo! Znani dopisnik je hotel včeraj v „Slov. Narodu“ oprati svoje netaktno postopanje pri zadnjem izrednem občnem zboru ženskega oddelka Sokola v Kranju nasproti našemu poročevalcu. Opral pa se seveda ni prav nič, ker se ni mogel, temveč ondi pripoveduje, da je našemu poročevalcu obljubil poročilo, pa ni držal — svoje obljube. Tudi je potrdil v svojem pojasnilu isto, kar smo trdili mi: da se našega poročevalca ni pustilo k občnemu zboru. Ali ni vendar to dovolj. Tako daleč pa menda še nismo, da se bomo pretepali ali klofotali, kakor bi nekateri radi. Drugod društva prosijo in vabijo uredništva, da pošiljajo poročevalce na občne zборе, a pri nas v Kranju je seveda drugače. So pač kranjske razmere!

vzemši julija, ker ta mesec bodo samo taki k vjam pozvani, kateri se bodo za ta čas prostovoljno zglasili.

Družbi sv. Cirila in Metoda v korist prodaja drože g. Makso Zaloker v Ljubljani, Kladezne ulice. Priporočamo ga gg. trgovcem; slovenske peke in gospodinje pa opozarjamo na to blago, ki je vsled svoje kakovosti zelo priporočljivo, obilno razpečano pa je gmoten kvas naši družbi in slovenski prosveti.

Družba sv. Cirila in Metoda se nadeja daru Mohorjanov. Knjige družbe sv. Mohorja so dospele. Ako doda vsak član k poštnini le 2 h, nabrala bi se znatna svota v varstvo Slovenstva.

Slovenskim umetnikom. «Družba sv. Cirila in Metoda» namerava založiti lepe umetniško izdelane narodne znake. Ti znaki naj bi se nosili v gumbnic in bi imeli biti elegantni ter sorazmerno ceneni, da se morejo razširiti med vsemi sloji našega naroda. Za najlepší osnutek razpisuje vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda nagrado 50 K. — Rok je do 15. novembra t. l. Nasloviti je na «Družbo sv. Cirila in Metoda» v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda je razposlala lepo število nabiralnikov v javne slovenske lokale. Nekateri teh «angeljčkov» delujejo prav marljivo v gmotno korist družbe. Pri g. Zalazniku v Ljubljani bo nabran prav kmalu prvi stotak; prav pohvalno delujejo nabiralniki tudi v Trstu, v Ptuj, v Laščah i. t. d. Po nekaterih hišah pa so nabiralniki prazni brez dela in uspeha. Gospodarje in goste dotičnih hiš prosimo, naj se spominjajo ob raznih prilikah naše družbe, naj ne puste, da bi nabiralniki samevali prazni v — skritih kotičkih. Družbi naj se pošiljajo tudi iz teh manj važnih nabiralnikov darovi, če so tudi skromni, in tudi poročila o zanimanju za nabiranje takih prispevkov. Družba ima vse nabiralnike v evidenci, njihovo delovanje pa izkazuje v mesečnih izkazih.

Novi nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda so že na potu. Vsem rodoljubom, ki so se zanje priporočali, se pošiljajo takoj, ko dospejo, nadejamo pa se, da se zglašijo še toliko novih odjemalcev, da bo družba kmalu oskrbela novo izdajo. Nabiralnik ostane družbina last, pošlje pa se brezplačno in franko.

O Slovenski matici. Predsednik prečita pismo dosedanega društvenega predsednika, g. Fr. Levca, v katerem javi, da je s tem dnem odložil mesto društvenega predsednika in obenem izstopil iz društvenega odbora. Zato treba volitve predsednika. Predsednik odredi volitev po listkih. O danih je bilo 22 glasov. Od teh je dobil g. dr. Ilesič 17, g. Perušek 1 glas; 4 glasovnice so bile oddane prazne. Predsednik javi skrutinij in konstatira, da je voljen odbornik, c. kr. učiteljski profesor, g. dr. Fran Ilesič za predsednika za tekočo dobo, na kar mu med obnim odobravanjem in ploskanjem odborikov iskreno čestita in ga pozove, da prevzame predsedništvo. Novi predsednik zavzame predsedniško mesto, se zahvali za izkazano mu zaupanje ter prosi, da ga gg. odborniki krepko podpirajo pri delovanju v prosvetah «Matic». I. društveni podpredsednik g. Grasselli predlaga, da se odstopivšemu predsedniku, g. dež. šolskemu nadzorniku Francišku Levcu za njegovo 25letno požrtvovalno delovanje v korist društva izreče pismena zahvala. (Soglasno sprejeto.) Prof. Jesenko zahteva izročitev ene tretjine delnic Nar. tiskarne, ki jih je doslej uživala «Matica», in povračilo, oziroma valuto realiziranih kuponov od 1891. l. počenši, do vstetega 1905. l. od 12¹/₂ deležev v iznosu per K 1110.—. Po daljši debati se sklene, da se vseh 37 akcij izroči g. dr. Tavčarju v svrhu, da jih vroči gg. legatarjem, odkloni pa se povračitev realiziranih obresti. Tajnik poroča, da je visoka c. kr. deželna vlada z dopisom od 8. avgusta t. l., št. 13.277, nakazala od visokega c. kr. ministrstva za uk in bogočastje z odlokom z dne 24. aprila 1906, št. 11.631. zagotovljeno letno podporo v iznosu K 1000.—. Poziv na nabiratelje krajepisnih imen po slovenskem časopisu, naj pošljejo svoje zbirke, je imel neznaten uspeh. Reši se še nekaj drugih stvari. Za tekoče leto je poravnalo udnino 1326 in za l. 1908 10 udov. Od zadnje odborove seje je na novo ali vnovič pristopilo društvu 121 udov. Knjižnici je prirastlo 162 knjig, zvezkov in časopisov.

* * *

Uspehi pasivne resistance. Plače uradništvu bodo povišane za 380 do 520 K, Povišek se računi tudi v pokojnino. Poduradnikom in slugom se zvišajo plače za 120—400 K. Osobju delavnic je zajamčen vsakoletni dopust. Dnevna mezda delavstva pri vrhnih stavbah se zviša za 20—40 vin. Za vse osobe se osnujejo personalne komisije in disciplinarne zbornice. Vsem udeležencem pasivne resistance jamči ravateljstvo za generalni pardon. To velja za Severozapadno in Južnoseverno nemško zvezno železnico.

Novo uniforme za pehoto. Cesar je odobril predlog vojnega ministerstva, da dobi avstro-ogrsko infanterija mesto modrih, sive uniforme, kakšne že imajo lovci in pionirji.

Za uniforme državnim uradnikom hoče vlada dati približno 15 milijonov kron. Vsi državni uradniki bi torej vedno morali nositi uniformo, to pa v prvi vrsti zato, da se ne bi mogli udeleževati shodov in veselic, kjer se govori proti vladi. To je velikansk, popolnoma nepotreben izdatek in za-

neljivo pričakujemo od vseh poslancev, da po- uči vlado, da porabi ta denar za koristnejše in potrebnejše naprave.

Roparji napadli vlak. Iz Rige na Ruskem se poroča, da je na postaji Elva napadla oborožena tolpa, ki se je vozila v zadnjem vozu vlak. V pred- zadnjem vozu se je vozil neki bančni uradnik, ki je imel pri sebi veliko vsoto denarja. V nastalem boju so bili ustreljeni en orožnik, dva potnika in en ropar, ranjen pa je oni bančni uradnik in več potnikov. Denar se ni posrečilo roparjem ugrabiti. Vlak ni obstal, temveč je vozil dalje. Več potnikov, ki so iz strahu poskakali iz vlaka, je močno poško- dovanih. Roparji so pobegnili.

Lastnega sina ubila. V vasi Frahóls na Sp. Bavarskem sta se dva kmečka sina, Wolfgang in Franc Winter, že dalj časa pripravala vsled nepravi- lne razdelitve očetovskega premoženja. Naenkrat je umrl brat Franc in govorili so, da se je obesil. Zdravnik pa, ki je preiskal mrtvo telo, je našel razen znaka zadrgnenja na vratu, tudi žebelj v glavi. Ko je poklical bližnje ljudi na razgovor, mu je rekla mati ubitega; «Za božjo voljo, ne povejte ničesar, gospod doktor», in mu je obljubila več tisoč mark, če bi molčal. S tem se je žena izdala in preiskava je dognala, da je bil sin zadavljen. Zločin sta zakrivila njegov brat Wolfgang in mati. Oba sta pod ključem. Od obeh bratov bi imel eden dobiti posestvo, a drugi 18.000 kron premo- ženja, a ker je oče volil posestvo Francu, sta se mati in brat temu uprla in ubila Franca. — To je najbrž tudi pojav proslavljene germanske kulture!

Zrakoplov grofa Zeppelina je najnovejša sen- zacija moderne tehnike. Ogromni balon s krmili se kreta povsem lahko kakor in kamor hoče balonov krmar. Poizkusi so dokazali, da se more zrakoplov vzdržati 8 do 16 ur in da doseže z dvema motorjema hitrost leta 50 km, z enim mo- torjem pa 35 km v vsaki uri. Zeppelin pa svoj balon še izboljšuje ter hode zgradil še dva zrako- plova z motorji, ki jih goni bencin. V vojaških krogih so za Zeppelinov sistem navdušeni ter pričakujejo največje koristi za slučaj vojne.

Poslano.

«Slovenski Narod» od včeraj je prinesel pojasnilo na no- tico «Gorenjca», od zadnje sobote o zadevi izrednega občnega zbora ženskega oddelka «Sokol» v Kranju. Se prav lepo čita, samo nekoliko zofistično je. Dopisnik namreč pravi, da sem prišel kot faktor Lampretove tiskarne na izredni občni zbor, zamolči pa povsem, da sem prišel kot urednik «Gorenjca» ter kot član «Sokola» na zborovanje. Mika me, da bi pojasnil prave vzroke, zakaj se me ni pustilo k zborovanju. A pustim pa to, ker se mi dozdeva, da razlika mnenj, nazorov in na- ziranja ter privatni dogodki absolutno ne spadajo v javno politično življenje. Omenim naj le, da je prišel «Gorenjec» prinašati zadnji čas serijo člankov pod naslovom «Pro domo» in ako se ne motim, je v tem iskati pravi vzrok postopanja brata J. Sajovica. Še na misel mi ne pride kratiti omenjenemu gospodu zasluge za Sokolstvo v Kranju, ker so res velike, gotovo pa ni bilo posebno taktno, da se mi je najprej ob- ljubilo poročilo, potem pa istega ne poslalo. Očividno se je hotelo s tem brisirati mene, oziroma «Gorenjca».

Da pa bi se moralo že vse molče vtakniti v zep, tega nihče, po tudi dotičnik, ki je poslal pojasnilo v «Slovenski Narod», ne bo zahteval. Dober svet pa naj še dam dopis- niku: Ako že kaj «pojasnjuje», naj saj ljudi moškega spola ne pretvarja v ženski spol, da postanejo naenkrat zastopnice odbora. Da, da: Du sublime ou ridicule il n'ya qu'un pas! Pa zdravi!

Lavoslav Mikuš

faktor in urednik «Gorenjca».

Vsaka ponaredba in ponatisek je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim za- klepom 5 K. 91 26—11

Thierryev centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogasški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Učenca

ki ima vsaj dva razreda srednje šole, sprejme takoj tvrčka 187 3—3

Magda Rant v Kranju.

Zahvala.

Odbor prostovoljnega gasilnega društva v Zabnici se tem potom najpresrečneje zahvaljuje slavni c. kr. zavarovalni družbi «Dunav» na Dunaju, oziroma nje glavnemu zastopniku g. Rudolfu Ko- kalju, da je blagovolil taistemu nakloniti petdeset kron o priliki udeležbe pri zadnjem požaru v Spodnjih Bitnjah.

V Zabnici, dne 24. oktobra 1907.

Ježe Logonder, t.č. načelnik. Fran Keršič, t.č. tajnik.

Loterijska srečka dne 19 oktobra t. l.

Gradec 90 19 67 21 20

Okusno meblirana soba

se odda takoj

== pri Cerkovniku, tapetniku v Kranju. ==

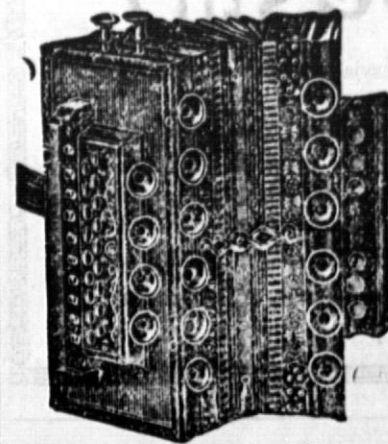
Izgubil se je 184 2—1

lovski pes

(Lord)

rujav, prsi ima bele, levo uho pristriženo.

Proti nagradi naj se takoj odda v Prevali pri Kranju. 183

HARMO-
NIKE

Iмам v zalogi vsake vrste harmonike stare in nove ročnega izdelka. Tudi gramatične imam v zalogi. Zamenim ali kupim tudi stare. Popravila izvršim hitro in zanesljivo. Knjige vežem ceneje kot vsak drug bukvoev.

Se priporočam

Pavel Bizjak, Kranj št. 102.

M. Rant v Kranju

priporoča slavnemu občinstvu v nakup

otroške vozičke

od 5 gl. — do 20 gl. 56 12—10

košarice in kovčke kakor tudi razno galanterijsko in špece- rijsko blago po najnižjih cenah, na debelo in drobno.

Fateol

redilna krma za prašiče, 1 zavoj 10 kr.

Andropogon

steklenica gl. 1-50, najbolje sredstvo za rast in proti izpadanju las.

Milosovo. Karte za Igro. Palice. Srajce in nogavice. Čepice za dečke in odrasle. Pipe za sode najboljše kvalitete (Eibenpippen).

Najboljše strune za gosli, citre in kitaro.

Pelinkovac

liter 1 goldinar 20 krajcarjev.

Preblavica (Preblau-Sauerbrunn)

1 zaboj gl. 6-50.

Trgovci in obrtniki!
 Najboljši koledar za Vas je
slovenski trgovsko-obrtni
žepni koledar.
 Naroča se pri gosp. Franu
 Zeloniku, Ljubljana, Rimska
 cesta 9. Cena le 1 krono. ¹⁷⁴ 3-3

Mastin
 doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sred-
 stvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod
 imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri-
 meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje
 na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo
 o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.
 Tovarniška zaloga: 286-28
Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Ludovik Borovnik
 puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)
 se priporoča v izdelovanje vsa ovrstnih puš za
 lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim
 jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vspre-
 jema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro
 izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od
 mene preizkušene. 181. 52-3
Ilustrovani ceniki zastoj.

Samo 6 dni

Havre-New-York
 vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
francoske prekomorske družbe
 Edina najkrajša črta čez
Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.
 Veljavne vozne liste in brezplačna
 pojasnila daje samo
Ed. Šmarda
 oblast. potrjena potovalna pisarna
 v Ljubljani. Dunajska cesta 18
 v novi hiši «Kmetске posojilnice», nasproti znane
 gostilne pri «Figovcu». 143 26-11

VELIKO PRESENEČENJE!
Nikdar več v življenju!
600 komadov za samo glđ. 1-95.
 Krasno pozlačena prec. anker-ura z verzičo, natanko
 idoča, 3 letna garancija; 1 moderna svilena kravata za
 gospode; 3 komade fl. žepnih rut; 1 dražesten prstan za
 gospode z imit. zlahtnim kamenjem; dražestna garnitura
 za dame, obstoječa iz 1 krasnega kolijea iz orientalskih
 biserov, mod. kras za dame z patent. zaponko, 2 elegantnih
 damskih zapestnic, 1 par damskih uhanov s patent. kljuko;
 1 krasno žepno toaletno ogledalo; 1 usnjena denarnica;
 1 par manšetnih gumbov, 3 kar. double zlato s patent.
 zaponko; 1 najelegantnejši album za razglednice z naj-
 lepšimi kraji sveta; 3 predmete za smeh in zabavo, veliko
 veselje za staro in mlado; 1 jako praktična zbirka ljubavnih
 pisem za dame in gospode; 20 dopisovalnih stvari ter še
 čez 500 komadov, ki so neobhodno potrebni v hiši. Vse
 skupaj z uro, ki je sama denarja vredna, stane glđ. 1-95.
 Razpošilja se proti povzetju ali ako se pošlje denar
 raprej po **dunajski centralni razpošiljatl**
 H. Wachtel, Krakov št. 518. 177 3-3
NB. Za ono, kar ne bi ugajalo, denar nazaj.

Kuverte s firmo priporoča tiskarna Iv. Pr. Lampret.
Mestna hranilnica v Kranju
 obrestuje hranilne vloge
 po 4 odstotke
 brez odbitka rentnega davka
 katerega plačuje hranilnica sama. 1 26-20
 Stanje vlog K 4,480.208-30 Stanje hipoteknih posojil K 2,555.301-39

Anton Drukar
 mizar, KRANJ št. 56 priporoča sl. p. n. občinstvu svojo zalogo
 hišne oprave iz mehkega in trdega lesa.
 Usoja si tudi sl. p. n. občinstvu naznaniti, da je otvoril
 za mesto Kranj in okolico nov
pogrebni zavod, kjer bo imel vedno na razpolago vsako-
 vrstne potrebščine za mrtvaske odre od
 najbolj priprostitih do najfinejših, kakor tudi kov-
 inaste krste, ter vse v to stroko
 spadajoče potreb-
 ščine po naj-
 nižjih cenah.

156 10-7

Najbolje je najceneje.
 Pod to znamko je spoznati prodajalne, v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji
Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje
 Kranj, glavni trg 192.
 Zaloga olja, šivank in posameznih delov.
 Nad 5000 filljalk po vsem svetu.
 Popravila točno in ceno. Stari stroji se zamenjajo.

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.
 Najboljše kosmetično
Zobočistilno sredstvo
Seydlin
 Izdelovatelj
O. Seydl
 Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7
 Dobi se v lekarni Šabalk

Šivalni stroji in kolesa
 Tovarniška zaloga 180-18
Iv. Jax-a v Ljubljani
 Dunajska cesta 17
 priporoča svoje najbolj priznane šiv. stroje in kolesa
 Ceniki na zahtevanje zastoj.

Angleško skladišče oblek
Ljubljana, Glavni trg št. 5.
 Ker je moja zaloga za jesensko in zimsko sezono urejena z najnovejšo in najelegantnejšo konfekcijo za gospode, dame, dečke in deklice, usojam si p. n. občinstvo uljudno vabiti, da si sedaj nakupi, dokler je zaloga še bogata.
 Se uljudno priporočam
O. Bernatovič.
 172 13-4

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliš in tončice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.
Pozamesterija, porte in žoare, resice, krapice in žore za tapetnike.

Krepi in flori za šalovanje.
Zlate in srebrne resice, čipke in žnore.

Šerpe
iz svile, šipk in volne.
Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-13 odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sokavec za šivanje, pletenje in vezanje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdriske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrove normalno perilo, tricoot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in polne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovni i. nogavice, rokavice, do olenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki i. t. d., i. t. d.

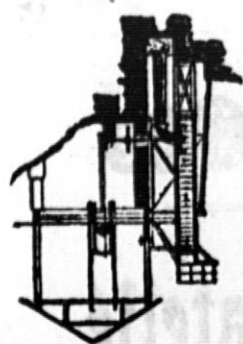
Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:
Fina bela ali barvastá srajca št. 7. Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka. Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute vse v škafliji lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

122-18

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

123-22

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od K 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajate takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-38

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike i. t. d.

Špecialiteta: 152-4

valjični zastori (Rollbalken).

Nova galanterijska, norimberška in modna trgovina

Antona Adamiča v Kranju

naspr. urarja K. Suttnerja nasl.

naspr. urarja K. Suttnerja nasl.

priporoča svojo veliko zalogo ravno došlih vsakovrstnih boa za dame in deklice od 2 gid. naprej, garniture za otroke, različne čepice za dame in gospode, dečke in deklice.

Klobuki za dame in gospode najmodernejših vrst, galoše prave ruske.

Največja izbira krasnih kravat, vratnikov, prsnikov, zapestnic, srajc i. t. d.

Moderci najnovejše oblike.

Spodnja krila za odrasle in otroke.

Tovarniška zaloga otročjih vozičkov in kovčegov za potnike. Vsakovrstne toaletne predmete. Šolske potrebščine i. t. d. 58 52-80

Zunanja naročila se pošiljajo točno!

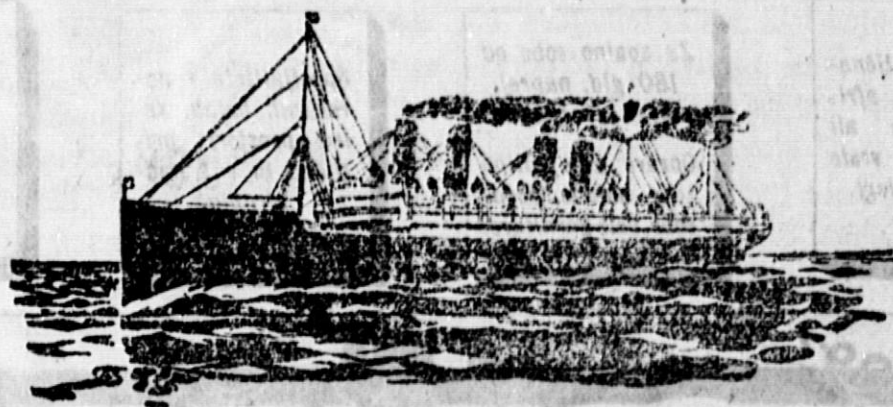
Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnnonemškega Lloyd'a' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriskih železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35 nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tislerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna. Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorabe, Mexiko, Californija, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 226-50

Prešernova klet v Kranju

je odprta vsak dan po dnevi in zvečer. V njej se točijo priznana izvrstna vina, kakor dolenski cviček, risling i. t. d. ter koroško in bavarsko pivo iz Fišerjeve pivovarne v Beljaku. Istotam se dobe tudi mrzla jedila.

1793-3

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijaika na-
147 52-13 sproti hotela „Union“

System Salto
priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočen gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne povzroča skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletov striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Raspošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

St. 502. Nikelnasta ankerremontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gl. 2-45, enaka iz pravega srebra gl. 3-95, ista z dvojnatin tršim srebrnim močnim pokrovom gl. 6-50 in naprej.

St. 505. Prava srebrna cilindarremontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gl. 4-85, ista z dobrim ankerkolesjem gl. 5-95 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakraske, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši velik cenik, kateri se pošlje zastoj in poštine prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-41

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 126-18 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špocialiteta: Goštilniški stoli.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 gl. naprej. Divan z okraski. Oprave za jedilno sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špocialiteta v nevestinlhalah. Veliki prostori, prtilično in v l. nadstropju.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, oba-žalnik, miza, stensko ogledalo.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozčki po vsaki ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 62 gl.

Zobotehnični atelje Oton Seydl pri g. dr. E. Globočniku v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranila korenino, z ali brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE v ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU vaker tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

111-19
Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Rezervna zaklada iznaša:

K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ ⁰/₀

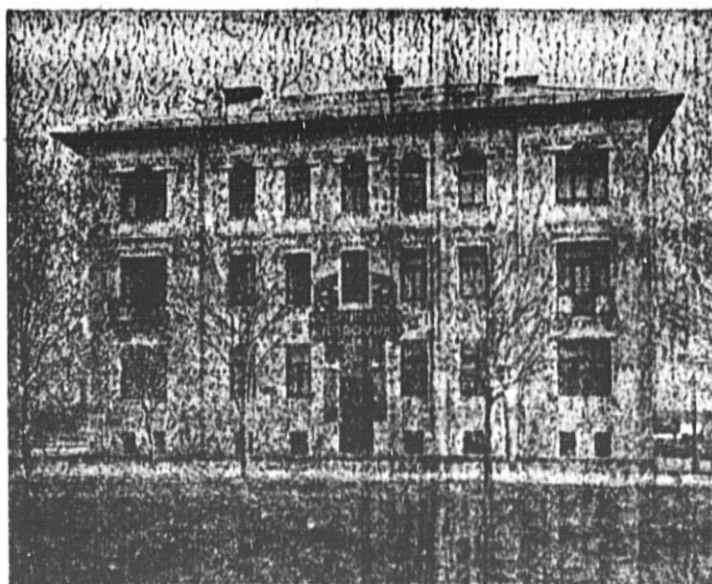
Denarni promet v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 ¹/₄ % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urduje se v centrali in v podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop. Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-17